

Leokadia Rudek

Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Brzesku

SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI PT. KULTURA I HISTORIA REGIONU
BRZESKIEGO: DZIAŁANIA KULTUROTWÓRCZE OSÓB, SPOŁECZNOŚCI
I INSTYTUCJI, BRZESKO, 17.09.2021

Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Brzesku w 2021 roku obchodzi jubileusz 75-lecia istnienia. Z tej okazji przygotowany został szereg przedsięwzięć, które mają za zadanie uświetnić obchody jubileuszu. Jedną z takich inicjatyw była współorganizowana przez dwie brzeskie biblioteki (Powiatową i Miejską Bibliotekę Publiczną oraz Pedagogiczną Bibliotekę w Tarnowie, Filię w Brzesku) konferencja popularnonaukowa pt. *Kultura i historia regionu brzeskiego: działania kulturotwórcze osób, społeczności i instytucji*. Jej celem było propagowanie wiedzy o historii i kulturze regionu oraz integracja środowiska historyków i pasjonatów regionalizmu. Do udziału w wydarzeniu zaproszono historyków, bibliotekarzy oraz wszystkie redakcje czasopism regionalnych (naukowych, samorządowych, parafialnych), które miały okazję prezentować swoje czasopisma na specjalnie przygotowanych stoiskach.

Konferencja była podzielona na dwa panele tematyczne: czasopiśmiennictwo regionalne oraz zagadnienia z historii regionalnej, które pozwoliły zaprezentować sylwetki zasłużonych bibliotekarzy oraz historię oświaty w regionie brzeskim.

Pierwszy panel w całości poświęcony był regionalnym czasopismom – tematykę wybrano ze względu na fakt, że wiele redakcji obchodzi tego roku lub w najbliższym czasie obchodzić będzie swoje jubileusze, a czasopisma regionalne, lokalne są nieodłącznym elementem pracy bibliotekarzy, a w szczególności bibliografów.

Historię i zmieniający się profil czasopisma samorządowego „Czas Czchowa”, które w 2021 roku obchodzi jubileusz 30-lecia swego istnienia, przedstawiła obecna redaktor naczelna Ewa Godlewska-Jeneralska w referacie pt. *30 lat minęło – Czas Czchowa wczoraj i dziś*. Z Czchowem związana od 2014 roku. Jest dziennikarką i nauczycielką. Obecnie kształci młodą kadre dziennikarską w klasie medialnej Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika w Brzesku.

Kolejny referat: *Rocznik Tarnowski (1990–2020) i jego zawartość jako przejaw kultury regionalnej*, wygłosił Mieczysław Czosnyka – redaktor naczelny czasopisma „Rocznik Tarnowski” oraz „Rocznik Szkoły Szczepanika”. Mieczysław Czosnyka

jest nauczycielem w XIV LO im. J. Szczepanika w Tarnowie, prezesem Fundacji im. Jana Szczepanika, członkiem licznych stowarzyszeń historycznych i turystycznych, m.in. Polskiego Towarzystwa Historycznego, PTTK, Stowarzyszenia Przyjaciół Łęgu Tarnowskiego, Tarnowskiego Towarzystwa Kulturalnego. Jest również autorem wielu biografii, opracowań historycznych i monograficznych, także publikacji zwartych. W swoim wystąpieniu zaprezentował zmieniającą się szatę graficzną czasopisma, przybliżył autorów i redaktorów, którzy kolejno współtworzyli rocznik.

Zapraszając regionalne czasopisma, nie sposób nie wspomnieć o brzeskim periodyku, który od 1992 roku istnieje na lokalnym rynku wydawniczym. Mowa o czasopiśmie „BIM: brzeskim magazynie informacyjnym”. Jego ewolucję, okraszoną licznymi anegdotami z życia dziennikarza, zaprezentował Waldemar Pączek, pracownik Wydziału Strategii i Rozwoju w Urzędzie Miasta, przez wiele lat współpracujący z czasopismem „BIM”, autor licznych tekstów dziennikarskich, relacji sportowych. W latach 1997–2000 pracownik Radia MAKS. W swoim referacie pt. *BIM – ewolucja i wyzwania w kontekście rozwoju komunikacji medialnej*, wielokrotnie przytaczał wspólne dla obu czasopism samorządowych koleje losów oraz wyjaśniał konieczne zmiany, przez jakie lokalne czasopisma przechodzą.

Szerszy kontekst istnienia czasopism regionu brzeskiego zaprezentowali goście zaproszeni z Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie. Joanna Grzeszczuk – koordynatorka Zespołu ds. Bibliografii Regionalnej Województwa Małopolskiego w referacie pt. *Czasopisma regionalne i regionalistyczne w województwie małopolskim* porównała m.in. liczby tytułów ukazujących się na terenie powiatów małopolskich i gmin w powiecie brzeskim oraz przedstawiła rodzaje i zakres tematyczny istniejących czasopism. Joanna Grzeszczuk wraz z Iwoną Górny, kolejną prelegentką, są członkiniami redakcji rocznika „Małopolska: regiony, regionalizmy, małe ojczyzny”, gdzie odpowiadają za koordynację prac Redakcji – począwszy od szukania tematów i autorów, po skład i drukarnię. Iwona Górny na konferencji, jako redaktor wydawniczy i sekretarz czasopisma regionalnego „Małopolska”, przedstawiła pokrótce profil rocznika i zachęciła zgromadzonych do współpracy i nadsyłania artykułów do publikacji.

W drugim panelu konferencji początkowe referaty miały biograficzne charaktery. Karina Legutek – dyrektor PiMBP w Brzesku od 2016 roku – zaprezentowała dokonania trzech najdłużej urzędujących dyrektorek tejże biblioteki: Marii Pawlikowej, Zofii Taflinśkiej i Marii Marek. W swoim referacie pt. *Bibliotekę tworzą ludzie – sylwetki dyrektorów PiMBP w Brzesku*, przywołała prace oraz ambitne przedsięwzięcia tych niestrudzonych bibliotekarek. Jubileusz 75-lecia biblioteki i konferencja dały okazję do zaprezentowania dokonań poprzednich dyrektorów, których dokonania miały istotny wpływ na odnoszone przez bibliotekarzy sukcesy w czasach współczesnych.

Za sprawą kolejnego referatu pt. *Adela Ściebor – człowiek wielu pasji*, zgromadzeni poznali działania brzeskiej bibliotekarki, animatorki kultury regionalnej i działaczki społecznej. W 1957 roku utworzyła brzeską filię Wojewódzkiej Biblioteki Pedagogicznej w Krakowie, i kierowała nią przez 23 lata, zabiegając o powiększanie księgozbioru i dogodną lokalizację. Autorką wspomnienia o Adeli Ściebor jest Alicja Koźmińska – kierownik Biblioteki Pedagogicznej w Tarnowie, Filii w Brzesku. Znana jest z pielęgnowania pamięci o historii regionu oraz wspierania utalentowanych osób, zaangażowana w lokalne organizacje społeczne i działania kulturotwórcze. Jest inicjatorką licznych akcji promujących czytelnictwo oraz wspierających edukację systemową.

Konferencja miała charakter regionalny, dlatego nie mogło na niej zabraknąć wspomnienia tytanicznej pracy bibliotecznej i kulturalnej – Zofii Serafin z Iwkowej. Była ona nie tylko bibliotekarzem, ale również inicjatorką i wieloletnim opiekunem koła dramatycznego, w którym umiejętności sceniczne rozwijały kolejne pokolenia iwkowskiej młodzieży. Odeszła od nas w lipcu 2021 roku, ale pozostawiła po sobie żywą pamięć w lokalnej społeczności. Jej bogatą biografię i owoce pracy w referacie pt. *Zofia Serafin – osoba zastużona dla ziemi iwkowskiej*, zaprezentowała Bernadeta Klimek – kierownik Gminnej Biblioteki Publicznej w Iwkowej od 1988 roku, która z biblioteką w Iwkowej związana jest od 1983 roku. Od wielu lat gromadzi ona w bibliotece fotografie archiwalne, relacje, wspomnienia i pamiątki związane z historią wsi i gminy Iwkowa oraz aktywnie propaguje wiedzę i miłość do małej ojczyzny. Zgromadzony materiał służył do realizacji wielu inicjatyw wydawniczych, dzięki zaangażowaniu bibliotekarzy: Bernadety Klimek, Aleksandry Mikołajczak, Iwony Gryz, zrealizowano w poprzednich latach szereg publikacji.

Trzy ostatnie wystąpienia przygotowane zostały przez historyków, którzy omówili zagadnienia z historii oświaty regionu brzeskiego. *Życie kulturalne w Borzęcinie 1898–1939* omówił Lucjan Kołodziejski – historyk, nauczyciel w Zespole Szkół w Borzęcinie Górnym, który szczególnie umiłował poszukiwania historyczne zorientowane wokół swojej rodzinnej miejscowości – Borzęcina. Publikuje na łamach regionalnych czasopism: „Rocznik Tarnowski”, „Radło”, jest autorem kilku publikacji historycznych. W referacie zaprezentował ciekawe wydarzenia m.in. organizowane cyklicznie zjazdy inteligencji z Borzęcina.

Społeczność żydowska stanowiła przed wojną znaczną część ludności miasta Brzeska, nie sposób byłoby pominąć ich historii w zagadnieniach poruszanych na konferencji. Historyk i archiwista badający historię społeczności żydowskiej powiatu brzeskiego w latach 1867–1939 – Michał Loranty – zaprezentował referat pt. *Oświata i kultura społeczności żydowskiej w Brzesku na przełomie XIX i XX wieku*. W swoim wystąpieniu, opartym na badaniach

doktoranckich, zaprezentował system organizacji oświaty izraelskiej i trudności, jakie wynikały z braku współpracy obu systemów edukacyjnych.

Ostatnie wystąpienie: *Projekty reformy szkolnictwa powszechnego i średniego w świetle publikacji Kazimierza Missony (1874–1943)*, poświęcone było wizjonerskim inicjatywom oświatowym, realizowanym przez dyrektora brzeskiego gimnazjum. Referat wygłoszony został przez dra Piotra Dudę – nauczyciela historii w Liceum Ogólnokształcącym im. Mikołaja Kopernika w Brzesku, inicjatora i opiekuna Szkolnego Klubu Historycznego im. Armii Krajowej, radnego Rady Miasta Brzeska kadencji 2018–2023. Piotr Duda jest również członkiem Zarządu Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej Oddziału Terenowego w Brzesku, Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” oraz Brzeskiego Towarzystwa GRYF.

Wystąpienie to, jak zaznaczył sam autor, miało za zadanie przywołać pamięć o 110. rocznicy utworzenia brzeskiego gimnazjum, która przypada w 2021 roku. Po tym ostatnim wystąpieniu zawiązała się spontaniczna dyskusja pomiędzy prelegentem a słuchaczami, w której obie strony podkreślały znaczenie upamiętniania i promowania regionalnej historii.

Konferencja nie byłaby możliwa bez wsparcia sponsorów, a byli to: Browar Okocim, Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”, Starostwo Powiatowe w Brzesku, Urząd Miejski w Brzesku, Gmina Czchów i Redakcja „Czasu Czchowa”, „Gość Niedzielny”. Oddział tarnowski, Piotr Śledź – AP Stone Kamieniarstwo, Edmund Leś Przedsiębiorstwo Budowlano-Handlowo-Transportowe „Edmund Leś” oraz Grzegorz Bach – Biuro Partner. Patronatem honorowym objęli wydarzenie Burmistrz Miasta Brzeska – Tomasz Latocha oraz Starosta Powiatu Brzeskiego – Andrzej Potępa.